

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (RP 165/2018 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- Åtgärdsmotion AM 52/2018 rd Sari Tanus kd m.fl. Åtgärdsmotion om höjning av accisen på alkoholdrycker.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Pia Kivimies, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Jenni Oksanen, finansministeriet
- överinspektör Seppo Raitolahti, Skatteförvaltningen
- branschchef Pekka Heikkilä, Livsmedelsindustriförbundet rf
- vice verkställande direktör Veli-Matti Aittoniemi, Turism- och Restaurangförbundet rf
- verksamhetsledare Susanna Heikkinen, Förening för Finlands Alkoholdryckhandel rf
- direktör Pekka Lindroos, Hartwall Ab
- ekonomidirektör Anton Westermarck, Alko Ab
- verkställande direktör Pekka Tennilä, Altia Abp.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- Finlands Dagligvaruhandel rf.

Betänkande FiUB 15/2018 rd

Inget yttrande av

- Tullen
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker ändras så att punktskatten på alkoholdrycker höjs. Höjningen gäller alla dryckesgrupper, men skatten på vin höjs något mer än skatten på andra dryckesgrupper. Punktskatten på öl höjs med 2,7 procent, punktskatten på svaga alkoholdrycker som tillverkats genom jäsning, till exempel cider, höjs med 2,1 procent, punktskatten på vin med 3,7 procent, punktskatten på mellanprodukter med 2,9 procent och punktskatten på etylalkoholprodukter med 2,0 procent. I genomsnitt höjs punktskatten på alkoholdrycker med cirka 2,5 procent.

Som en följd av skattehöjningen beräknas detaljförsäljningspriserna på alkoholdrycker stiga med i genomsnitt drygt 1 procent.

Den föreslagna höjningen ökar intäkterna av alkoholskatten med cirka 30 miljoner euro per år.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2019.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotionen AM 52/2018 rd föreslås det att punktskatten på alkoholdrycker höjs så att intäkterna av alkoholbeskattningen 2019 är 70 miljoner euro högre än vad som uppskattas i budgetpropositionen för 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Syftet med propositionen om en höjning av punktskatten på alkohol är att öka statens skatteintäkter genom att skatten höjs i jämn proportion till alkoholhalten i dryckerna. Höjningen gäller alla dryckesgrupper med undantag för vin, där regeringen föreslår en något större höjning än för de andra dryckesgrupperna. Skatten på vin är i dag cirka 14 procent lägre än skatten på öl och 23 procent lägre än skatten på svaga alkoholdrycker som tillverkats genom jäsning. Den större höjningen av skatten på vin syftar alltså till att minska skillnaden i beskattningen av vin och andra svaga alkoholdrycker. Utskottet anser att propositionen är motiverad och pekar i rätt riktning.

Betänkande FiUB 15/2018 rd

Syftet med propositionen är fiskalt, men kan också bedömas ha en positiv effekt på folkhälsan. En höjning av alkoholskatten kan förutsättas höja priserna på alkoholdrycker, vilket i sin tur minskar den statistikförda konsumtionen. Den föreslagna skattehöjningen är relativt liten, så effekterna av den kan likaså antas bli relativt små. Trots det menar utskottet att propositionen är motiverad med hänsyn till förebyggandet av negativa sociala effekter och negativa effekter på hälsan.

Motionen

Utskottet föreslår att åtgärdsmotionen förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 165/2018 rd utan ändringar.

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 52/2018 rd.

Helsingfors 26.10.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
vice ordförande Ville Vähämäki saf
medlem Timo Harakka sd
medlem Toimi Kankaanniemi saf
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Kari Kulmala blå
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Markku Rossi cent
medlem Eero Suutari saml
medlem Maria Tolppanen sd
medlem Kari Uotila vänst
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ozan Yanar gröna
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Lasse Hautala cent
ersättare Eero Reijonen cent
ersättare Peter Östman kd.

Betänkande FiUB 15/2018 rd

Sekreterare var

utskottsråd Ilkka Lahti.

Betänkande FiUB 15/2018 rd
Reservation kd

RESERVATION

Motivering

Överkonsumtionen av alkohol är en av de största hälsoriskerna i det finländska samhället. Alkoholkonsumtionen har negativa effekter på bland annat folkhälsan, de sociala relationerna och familjerelationerna, barnens välfärd, ekonomin och myndigheternas verksamhet. De extra kostnader som alkoholen förorsakar de offentliga finanserna kan rentav uppgå till flera miljarder euro per år. Till detta kommer dessutom de produktionsförluster som uppstår i arbetslivet. Alkoholens negativa effekter för familjerna, och i synnerhet för barnens välfärd, kan inte ens mätas i pengar.

Antalet alkoholrelaterade skador står i direkt proportion till totalkonsumtionen av alkohol. Det bästa sättet att minska alkoholmissbruket är att påverka åtkomsten och priset. En viktig åtgärd är att gradvis höja alkoholskatten för att minska de alkoholrelaterade skadorna. Tidigare skattehöjningar har visat att prishöjningar har en direkt effekt på totalkonsumtionen av alkohol. Alkoholskatten ska ligga på en sådan nivå att den minskar alkoholkonsumtionen och att skatteintäkterna står i en vettig relation till samhällets kostnader för alkoholbruket.

Regeringen föreslår i anknytning till budgetpropositionen för 2019 att lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker ändras så att punktskatten på alkoholdrycker höjs (RP 165/2018 rd). Skattehöjningen höjer detaljförsäljningspriserna med i genomsnitt en dryg procent, och intäkterna av alkoholskatten beräknas öka med cirka 30 miljoner euro per år. Propositionen är visserligen ett steg i rätt riktning, men höjningarna bör vara avsevärt större med tanke på de stora skador och kostnader som alkoholkonsumtionen förorsakar samhället.

I likhet med propositionen föreslår jag att alkoholskatten höjs, men höjningen bör göras så att intäkterna av alkoholskatten år 2019 blir 70 miljoner euro större än vad som uppskattas i statsbudgeten för 2019. Skatteintäkterna för 2019 blir därigenom 100 miljoner euro större än år 2018. Följaktligen föreslår jag att riksdagen förkastar lagförslaget och godkänner ett uttalande.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget och

att riksdagen godkänner ett uttalande. (*Reservationens förslag till uttalande*)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker så att punktskatten på alkoholdrycker höjs och skattehöjningen ökar intäkterna av alkoholskatten med cirka 100 miljoner euro i stället för 30 miljoner euro på årsnivå.

Betänkande FiUB 15/2018 rd
Reservation kd

Helsingfors 26.10.2018

Peter Östman kd